

Fodor István

**érczkoporsó gyára
kezelési intézete**

z. gr. Dégenfeld-ház, a zenede alatt.

...közönség nagybessz tudomására juttatni, melyet első hazai érczkoporsó gyárat, összes áron megvettem s így azon előnyös helyzetben mat itt senki által ki nem állítható árban szol-

...sokkal ismertebb, sem hogy azt dicsér-
...anyit kívánok megjegyezni, hogy
...működés és kiállítás és főleg ol-
...nemcsak a hazai városokból, de
...nyelvtől is a bécsi e nemű árukat,
...és végkép kiszorítani.

...közönségnek tartom a t. közön-
...intézetemben a saját gyártású kopor-
...amitáom, mit bármely hasonló intézet
...először becsátatom a közönség ren-
...hogy versenyezson szomi tekintetben sem le-
...nem tájékozasa a közrekező jegyzésem.
...ott barsonyos koporsó 40 frittól feljebb,
...menny: 10: kőfogai 2 fritt 50 kr, négyfo-
...di-azne is 3 fritt, 20 fritt a legdiszesebbek.
...nyebb ar-uzasni, felnőttek részére 3 fritt

...közönséggel, hogy a gyászos felek
...tevéseknél előforduló teendőket díjtalanul
...hogy egyes esetekben a szükséges kellékek
...zegek nincsenek mindég kéznél, a gyászos
...varakozással leendek, minden kamétfelszá-

...eg eddigi szives bizalmaért hálás köszön-
...teendőzetem ajánlom a torábbi nagy-

25. Tisztelettel
...endő megren-
...etek. ifj. FODOR ISTVÁN.

...olcsóbb mint bárhol.

y rettentő betegség,

ok néposztály zaklattatik.

egség a gyomornak kisebb rendetlen-égeivel kez-
...a elhanyagoltatik, megtámadja az egész testet,
...a májt, — különösen az egész emésztési rend-
...orultá tesz, s csak a halál szabadit meg ezen
...etegséget a beteg maga gyakran nem érti, de ha
...lezi, képes lesz meghatározni, hol és mi a baja
...: Van-e fájdalom, étkezés után érzek-e nyo-
...hellésnél szorongatást? Sárgás színezetűek-e a
...lmos és fődre a fölkelésnél a nyelv, torok, s a fo-
...nyákkal, kísérve a száj rossz ízével? Érzek-e fáj-
...oldalban, vagy a hátgerincben? Nincse-e a jobb-
...ly érzés, mintha a máj nagyobbodna? Ha egye-
... — nem lép-e meg bányadúság vagy szédülés?
...telet gyengén vagy erősen van-e száraz, —
...bényben rövid idő múlva meglátják? Ékezés
...és a has felvívására, nem okoz-e szeleket és
...kron erős szédülés? Ezen különböző jelek
...gressen egy időig kimozdítják a betegét és igen su-
...gveg hosszabb időt tekintetbe nem vétve,
...társai kegyességű. Későbbben piszkos, barna szí-
...s hideg verítéssel borítják. A mint a máj és
...betegedés, rhumai fájdalom jelentőznek és
...has mutatkozik ezen sidos b-tóság ellen. Igen
...a pontosan gyógyítások, mind az életelek-
...szelvény, mely a valódi szerek tekintendős
...tárgy tisztaságára és az emésztő-szerrek egén-
...A betegség „májbetegségnek”-nek nevezetik és
...a „Stákeritóna”-nővényként, mely Ane-
...és Majnai-Frankfurtban telepedett tulajdonos
...ve egészét töredék támaszja meg és az egész

...Mátyás; Csajka Fer.; Budapest: Terék József
...Vasvári Béla, Badics F.; Debreczen: Dr.
...Góti Péter; Dorosma: Kaszab Károly;
...Kassai József; Nagyvárad: Nyiri György igaz-
...R: H-M-Vásárhely: Kiss Gyula; Hőgyész:
...Károly; Károly; Maller J. F.; Makó: Nagy
...Máthias; Reubardt J. C.; Mágos: Sóp
...A; Nyiregyháza: Korányi Em.; Ujhely: Gros-
...C; Páncsova: Graff W.; Petroziny: Gerbert
...Sziged: Barcsay K.; Korács A.; Szabadka:
...Ludvig Károly; Temesvár: Jahaer M. C.; Hu-
...Böszörmény G. kereskedő.
...magyar Magyar-, Erdély- és Horvátország
...gyógyászata, király-utca 12.

(102)

...Warney-Mit.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve:
Egy évre 10 fritt. Negyed évre 2 fritt 50 kr.
Fél évre 5 „ Egyes szám — „ 5 „
Előfizetési pénz minden közzelvény:
főpiacz, VECESEY-ház, földszint a szer-
kesztőségbe bementve küldendők.
Előfizethetni helyben:
TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY
KÁROLY könyvkereskedésben és a
szerkesztőségénél. Egyébutt a postahíva-
talok útján.

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.
A debreczen-vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
Öt hasábos petitorát 5 kr.
Nagyobb terjedelmű, mint szintén több
izbéli hirdetések, alku szerint a
legolcsóbb árért.
Bélyegdíj: minden beíratásért külön
30 kr.
„Nyilt-tér”-en megjelenő közlemény
minden petit sora 15 kr.
N év- vagy bémentetlenül beküldött
kéziratok nem vétetnek tekintetbe. —
Ugyszintén k ez iratok nem adának
vissza.

A delegációkról.

I.
A kolozsvári „Ellenzék” fel-
vetette azon kérdést, ha vajon a köz-
jogi ellenzék bemenjen-e a delegá-
cióba vagy nem? és ő maga e
kérdésre igenel válaszol.

Ha Irányi Dániel és a „Füg-
getlenség” hasábjain Verhovay
Gyula bele nem megyen a nagy
horderejű kérdés vitatásába, nyu-
godtan tekinthetné mindenki az
egész ügyet a Királyhágón tuliak
excentrikus gondolkodása eredmé-
nyének, ahol még a mai napon is
a függetlenségi eszméket csak úgy
lehet terjesztgetni, hogyha némi
deákpárti mázzal van bevonva, hol
a minden kormányt támogató elem-
ből csak úgy lehet kiválasztani az
ellenzéki részt, hogy előbb mint
kormánypártiak támadják meg a
kormány hibáit, hivatkozván arra,
hogy nem érzének magukat joga-
sítva a támadásra az illetők, hogy-
ha nem ők volnának igazi hívei a
kormány eszméinek; de mert Irá-
nyi és Verhovay e kérdés vitatását
megkezdették, nem lehet azt többé
a közjogi ellenzéki sajtónak hallga-
tással mellőzni.

Vegyük fel a kérdést eredeti
alapjánál, kezdjük fejtegetni az ala-
kulások történeténél.

Mikor még a szélső baloldal
ki nem vált a Tisza és Ghyczy
Kálmán által vezérelt baloldaltól,
azt a kérdést, hogy a baloldal bele-
menjen-e a delegációba, egyhangu-
lag nem-mel oldották meg és a
baloldal szigoruan tartotta magát a
komoly, határozott negatívóhoz.

Volt-e értelme akkor? Igenis
volt.

A közjogi ellenzék nem akart
részt venni oly tárgyalásokban,
ahol a nemzet véréről, vagyonáról
egy idegen, nem hazai testület ha-
tározhat, jog engedtetvén az osz-
tráknak, hogy az uralkodó szemé-
lyes rokonszeve mellett, Magyar-
ország belügyeibe belemárthassa
kezeit, vére és pénze fölött rendel-
kezzék.

Mi magyarok csak szelid fél-
revezetéssel fogadhattuk volna el
azon magyarázatot, hogy hát his-
zen mi is beleszólhatunk az ő
ügyeikbe; mert a hegemoniára tö-
rekvő osztrák, már az emberi ter-
mészetből kifolyólag, mégis kedve-
sebb lehetett az uralkodó előtt, (hi-
szén 1860-ban ujjongó örömmel fo-
gadta az alkotmányos látszatot),
mint azon magyar, ki 1861-ben
csakis régi alkotmánya visszaállítá-
sának feltétele mellett volt hajlandó
alkudozásba bocsátkozni a korona
felett.

És hogyha ily hatalom alá
nem akarta vetni magát a magyar,
joga volt hozzá és épen oly haza-
fias kötelességet teljesíteni, mint mi-
kor Magyarország önállóságának
eszméjét magában a parlamentben
fentartani törekedett, nem abdikált

a többség azon akarata előtt, mely
Magyarország törvényileg tartomá-
nyi szívonra szállította le.

A balközép párt későbbben ket-
té vált épen ezen kérdésben.

A határozottabb rész Kégle-
vich Béla gr. vezérlete alatt és Jó-
kai Mór s az „A Hon” támogatása
mellett megtagadta a delegációba
való bemenetelt, míg Tisza és Ghy-
czy együttesen vonultak be a de-
legációba, csak azért, hogy később
ben kilépjének belőle azon czim
alatt, hogy nem lehet ottan semmi
hasznost tenni Magyarország javára.

A balközép ezen ingadozása
előjátéka volt az 1875-ben megtör-
tént fúciónak. A józanul gondol-
kozó ember láthatta, hogy azok,
kik minden perczen képesek el-
térni azon iránytól, amit program-
jukban kitűztek, még inkább képe-
sek, kedvező alkalmat várva és
felhasználva, az általuk a delegá-
cióba való bemenetel által elfoga-
dott közöstudgyi alapon a kormány-
rudja mellé állani.

A delegációba való bemenetel-
nek pártolói nem veszik figyelem-
be azon abnormis állapotot, hogy
parlamentáris rendszerünk felette
téves alapokon nyugszik akkor, mi-
kor a kettős kamarai rendszer mel-
lett még ezen a kamaráktól, a szül-
letési, kinevezési és választási rend-
szertől nem függő, nem felelős bi-
zottság által a hármass kamarai
rendszerit állítják fel és szentesíteni
törekcsenek.

Ha tehát nem volt czélszerű
a delegáció intézményeinek elfoga-
dása még 1875-ben sem, annál czél-
szerütlenebb most, midőn a közjogi
ellenzék pártja növekvőben van és
mikor a közjogi ellenzék követelé-
sének első pontja a delegáció in-
tézményeinek megszüntetése s azon
jogkörnek, mit eddig a közösmi-
niszterek és velők a delegáció el-
foglaltak, megszüntetése s a monar-
chia két felének képviselőit válo
átruházása.

Hogyha közjogi állapotunkon
s annak történetén 1867. óta átte-
kintünk, önkénytelenül eszünkbe jut
a kereszténység első századainak
története.

A keresztény ember hosszú ideig
ideig volt üldözés tárgya, minél
kevesebben voltak az első keresz-
tények, annál szilárdabban ragasz-
kodtak hitökhöz.

Mikor számuk nagyra növeke-
dett és a világ különböző népeit
meghódították, kijöttek a katakom-
bákból, a barlangokból, építettek
templomokat, és hogy a császárok
trónjába juthassanak, elfogadták a
nem keresztények czeremoniáit, öl-
tönyeit, de magát az alapeszmét
fenntartották mindenütt, mindenkor
és így hagyták át az utódokra.

De kérdezzük: czeremonia-e,
öltöny-e a delegáció?
Az első keresztények a pogá-
nyok templomait nem azért keres-

ték fel, hogy a szertartásnál a bál-
ványimádóknak segédkezzenek, ha-
nem hogy a bálványimádás ellen
nyilatkozzanak. És mit tennének
azon közjogi ellenzéki egyének, kik
a delegáció intézményét elfogadták?
igen-nel vagy nem-mel szá-
vaznának akkor, mikor szavazni
kell és tényeik által szentesitenék
azt, mit beszédeikben megtagadnak
s elítélnék.

Azon egyének, kik a fenállott
pártok valamelyikéből csatlakoztak
a mi pártunkhoz, felvethetik azt a
kérdést: nem lenne-e czélszerű be-
lemenni a delegációba? de az, ki
e kérdést a mi pártunk régi tagjai
közül veti fel, megtámadja törekvé-
seinket és szentesíti azon vádat, a
mit a kormány párt hangoztat, hogy
nem komolyan akarjuk, a mit aka-
runk és elhatározottságainkban hi-
ányzik a szilárdság.

Dús László.

Az 1848/49-ki honvédek menháza
tegnap tartotta országos ülését. A köz-
ponti választmány egyik legfontosabb lé-
pése volt, hogy a képviselőházhoz beadott
kérvényben 10 ezer fitt segélyt kért az
államtól. A képviselőház ennek folytán
utasította a kormányt, hogy hasonn oda,
hogy a menház állami kezelés alá ke-
rüljön.

E pontnál Komlóssy Pál javasolta:
Tekintve, hogy a honvédménház ed-
digi kezelését és felügyeletét az országos
honvédgyűlés kifogástalannak és teljesen
kielegítőnek ismeri el.

Tekintve, hogy a képviselőház me-
rev határozata a menházat és annak alap-
ját állami kezelés és gondviselés alá ki-
vánja helyezni, tekintve azt, hogy a men-
ház az időszerű átadás ugyanazonos
lenne az 1848/49-ki honvédség megse-
mítésével: mondja ki az orsz. honvéd-
gyűlés, hogy mindaddig míg a honvédség
erkölcsi elismerése törvénybe nem iktat-
tatik, a menház állami kezelés alá nem
bocsátatik.

Ez indítványt a gyűlés nagy szó-
többséggel elfogadta.

Kereskedők országos értekezlete.

— Felhívás a magyar vidéki városok fűszer-ke-
reskedőire. —

Kartársak!

Az 1881-dik évi IV. törvényzikk,
mely a czukor-, czukorkák-, csukoládé-,
kávépótolmányok- és sör-fogyasztás meg-
adóztatására vonatkozik, folyó évi április
hó elsején toganatosítottik.

A nevezett törvényzikk 6-dik §-ában
nyilt községek számára előirányzott adó-
rendszer: az átalányozás, és ennek kifolyá-
sa, a többszörös megadóztatása, oly ve-
szély, mely kereskedelmi viszonyaink tel-
jes átalakulását, és előre meg nem hatá-
rozható állapotokat idézend elő, — oly ál-
lapotokat, melyek mindenesetre szomszéd
tartományaink — részben pedig országunk
zárt városainak fognak előnyére szolgálni.

A nyilt városok és községekre egy-
oldalulag felrótt terhek egyrésztől, vala-
mint összeköttetéseink, az adórendszer hi-
ányosságából eredő, teljes felbomlása és
elsatnyulása által másrésztől, azon súlyos
gond gerjesztetik fel bennünk: hogy tiz-
leteink romlásnak indulnak, vagyonunk,
sok évi tevékenységünk gyümölcse — és
végtöveketkenyül, széplőtlen neivnek ve-
szélyeztetnek.

Kartársak! Alólirottak, az általuk

képviselt helységek nevében, ezen aggo-
dalmak és félelmeknek, egy, folyó hó 10-
ikén Szapary Gyula gróf pénzügyminisz-
ter ő nagyméltóságától nyert kihallgatás
alkalmával leplezetlen kifejezést adtak, és
aggasztó helyzetünk igazságos elismerése
mellett, azon kegyes ígérétet nyerték, hogy
egy érdekeltekből álló országos értekezlet
által kidolgozandó, a nevezett adó kiviteli
módozataira vonatkozó javaslat, a meny-
nyiben a törvénnyel ellentétben nem fog
állni, és az államkincstárt nem károsi-
tandja, teljes méltánylásban részestlend.

Kartársak! A válság, mely közvet-
len előttünk áll, erőnk teljes megfeszíté-
sét követeli az iránt, hogy a módozat,
melyet teremteni feladatunk, a fogyasztá-
sai adót csakugyan fogyasztási adóvá
tegye, — ne felejtstük, hogy ez adó le-
hető legteljesebb kiaknázásában fekszik
jövönk Conditio sine qua non, — ter-
jesszettek ezen irányt minden rendelkezé-
stekre álló eszközkel, és gyülekezettek
személyesen, minél tömegesebben, a költ-
ségek tekintetbe vétele nélkül, melyek
koezkán álló létünk ellenében kérdésbe
sem vehetők, a folyó hó 24-dikén tar-
tandó országos értekezletre a fővárosba,
hol a működő bizottság „Grand Hotel
Hungaria” szállodában már e hó 21-től
kezdve állandóan gyűlésezni fog.

Gyűjtsetek és rendezzettek addig ki-
vánataitokat, — világozsítatok fel azután
a mérvadó köröket érdekeitekről, — és
tudjátok meg, hogy csakis az egész or-
szág kívánatának egyhangu kifejezése lesz
döntő jövötök felett, — törekedjétek szel-
lemi tehetségeitekkel oda, hogy a „Magyar
gyarmatúru kereskedők első országos ér-
tekezlete” elérje, mire hivatva van: egy
oly adóteremtést, mely a kereskedelem
érdekei kiméleése mellett, állam és pol-
gárra nézve egyaránt üdvös leend. Ipar-
kodjunk egyesült erővel ezen czél felé,
— itt az alkalom! Kelt Székesfehérvárott,
márczius hó 13-án. A magyar gyarmatúru
kereskedők első országos értekezletének
működő-bizottsága.

A csár meggyilkoltatása.

A N. Fr. Presse egy pétervári strü-
gönye szerint a csár ott hagyta kocsiját,
mikor észrevette, hogy két tengerészka-
tona megragadott egy vöröshaju fiatal em-
bert, ki az első bombát hajította.

A csár megnézte az elfogottat és
rendeletet adott, hogy vezessék el. Ezu-
tán ygalog készült hazamenni, de alig
tett néhány lépést, midőn a tömegből egy
fiatal ember lépett ki, valomit a magasba
emelt és villángyorsasággal s teljes erő-
vel a csár lábai elé vágta azt. A csár
keresztet vetett magára. E pillanatban re-
tenetes robbanás történt, mindnyájan a
földre terítették s gomolygó füstfelleg ta-
karta a czárt és kiserétét. A füstfellegek
elmultával a czárt verében uszva a föld-
dön találták.

Az attentatumot hir szerint Opuhov
városrészben tlésező nihilista club hatá-
rozta el. Azokat az utcákat, a melyeken
végig hajított a csár, mind megszállot-
ták a nihilisták úgy, hogy nem menekül-
hetett a csár. Tegnap reggel chifrés czé-
dulákat talált a rendőrség az utcákon
elszórva. Azt hiszik, hogy e czédulák a
nihilisták jelszavát tartalmazzák.

A bányászati akadémiában végrehaj-
tott vizsgálatból kiderült, hogy az ottani
laboratoriumban töltötték meg a bombá-
kat.

A nihilista röpiratok, melyek a ren-
dőség kezébe kerültek, cynikus módon
emlékeznek meg a csár meggyilkoltá-
sáról, és ezekkel a szavakkal kezdik a
jelentést: „Befejeztük munkánkat!”

A csár temetésé pénteken lesz.
Diplomatiai körökben azt hírlík, hogy
III. Sándor ünnepléses megkoronáztatása

egy hónap múlva fog csak megtörténni. A trónörökös különben a törvények által meghatározott módon proklamáltatott már és trónra lépett, a koronázás ünnepélyességét azonban nem tartják most időszerűnek, midőn a császár borzasztó halála által nagyon levannak hangolva a kedélyek.

Az új császár kezdte meg az uralkodást, hogy testvérét Vlad mir nagy herceget kinevezte a gráda főparancsnokává. Eddig ő (a trónörökös) viselte ezt a tisztviselést. Az új császár összehívta továbbá a birodalmi tanácsot.

A „National Zeitung” nézete az, hogy Oroszországban új emberek fognak színpadra lépni, az eddigi vezérfiak pedig kevés kivétellel, le fognak tűnni. Oroszország külügyi és belügyi politikája ezután nem fog oly gyakran ingadozni, hanem szilárdabb alakot fog ölteni. Az említett lap azt írja végre, hogy a berlini politikai körök nem kételkednek abban, hogy az orosz trónon végbement változás, mint ki számíthatatlan következményekkel járó tény, zavarja az eddigi politikai calculust.

Egyik másik francia hirlap még nagyobb mond. Bizonyosnak tartják ugyanis, hogy az új császár barátja a francziának és ellensége a németnek, így tehát Oroszország — rövid idő alatt teljesen frontot fog változtatni.

Emlékezés.

(A márcz. 15. ünnepélyen tartotta Nagy Károly.)

Mélyen tisztelt közönség!
Szeretve tisztelt honfiak!

Ma harminczhárom éve épen úgy mint most — friss tavasz szellője lengette át a még szunyadozó természetet, friss tavasz csalt mosolyt a csiráknak indult növényzetre, új tavasz szíta a sziveknek hamvadó reményeit. A szabadság magas szeszmeje, sasszárnyakkal érinté meg a világ minden nemzetét, érinté meg a mi nemzetünket is. — És milyen volt ez eszme, megjelenésében? Erintésére megrendült az ország minden nemzetét, megingott a rabszolgaszajjak osztogatásában gyönyörködő kénykedés s szét pattant a szíves lánca, mely annyi lelket tartott szigorú megkötöttségben! A mi a nap természetét, — épen az a szabadság a lelki világban... A nap meleg sugarai életre hozták a föld legkisebb porszemét is, a szabadság eszmeje lángragyujtá a hazafiság hamvadó szikráját és nemzetünk fölcsodott azon álomból, mely különben életerős tagjait — századok során át — elszibbasztva tartá s minden ajkon szászorozva döngött eme lelkesítő szó: szabadság!

Csak egy perc kellett, hogy minden dolog ellenkező irányt vegyen magának; csak e szó kellett, hogy az öreg karjába ifjui vér tojuljon, és a kar, kar-

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Mi az az „erkölcstelenség”?

Humor. SKORPIÓTÓL

Utítársam nevétségesen szomorú helyzete, nemesak féktelen kacajra, de végre szájalomra is indított.

Eszembe jutott, hogy uti bőröndömben egy teljes öltözet ruha van, csak hogy az én kényelmet szerető természetem kedvéért, feladtam mint málbát, s így nem volt könnyű, hamar hozzá jutni.

De nem messze volt a p... i álomás, hol a vonat körülbelül fél órát időzik. Elhatároztam ottan kiváltani, s így utítársamát megszabadítani kényes és szerfölött kellemetlen állapotából.

A sors azonban ellenünk esküdt. És itt következik a játék tragikus fordulata.

Egy kis állomás esett még utközben, s mi már mind a ketten jókedvűn kacagtunk a történetek fölött, melynek jóra fordulása, többnek látszott a bizonyosnál is.

Csak hogy ember tervez és más az a ki végez.

A kis állomásnál igen sokan akartak beszállani.

Nászmenet volt, mely a szomszéd állomásig akart utazni. Az állomás-főnök mindenképen beakart tuszkolni az uta-

dott rántson, hogy a letiporva meggyaláztott jogot — mely minden nemes szívek életadó forrása — diadalra emelje. Ezen nap kezdte meg nemzetünk újraébredésének éveit, mert e nap tette nagygyá a kicsinyt, ez vezetett vissza sziveinkhez, ez teremtett a semmiből felejthetetlen dicsőséget és mindent. E napon hangzottak fővárosunk utcaiban eme szavak: Szabadság, egyenlőség, testvériség! E napon csendült meg irodalmunk csalogányának eme felejthetetlen szövege:

Talpra magyar, hi a haza!
Itt az idő, most vagy soha!
Rabok legyünk, vagy szabadok?
Ez a kérdés, válaszlatok!

Es mielőtt a kibontott szárnyu „felhők madara” felröpködött a vészjósló fellegek közt: millió ajak visszhangozta ünfeledt rajongással:

„A magyarok Istenerre esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!”

Ha a történelem fonalán visszamegyünk nemzetünk multjára, sok oly fénytől áradó lapot találunk azon, melyeknek láttára arcunkat örömpír futja el, mert ott nemzetünk dicsősége tükröződik vissza akár hősi harcokon, akár egyes ellenségeken nyert diadalokon. Legszébb, s hozzánk legmúltabb azonban multunknak azon napja, melyen kimondatott a jog-egyenlőség és azon elv, melyszerent a haza földén születettek honpolgárok, s mindnyájan testvérei vagyunk egymásnak! — E napnak emlékét ki nem törli sziveinkből „sem egészség, sem betegség; sem hatalmasságok, sem fejedelemségek; sem élet sem halál!... Miért ne sírunk tehát leróvni kegyeletünk adóját emez oltárnál, melynek minden porszemét — őseink kiömlött piros vére szentelt meg? S midőn itt megállnak lábaink, hol még a csirázó fű is szabadságot lehel: visszatéved lelkünk a forradalom színterére; s oly jól esik látni az örömet, mely minden arcon felragyog; a testvéri kézsorításokat, a honnak lelkes leányait és a márcziusi ifjúságot, mely a lelkesültségének dicső mámorában ringatózva — felrettenté megdőlt álmából a nemzetet, hogy „akarjon és követeljen;” mely rést tör, hogy a sziklák közzé zárt patak, szabadon csörgedezék a jölett pázsitos völgyeibe! A haza határán belől minden kart egy eszme mozgatott, minden szíjben egy eszme lángolt s ez eszme a honszerelemtől áthatott szabadság eszmeje volt!

Nemzeti történetünk évtizedeinek legtöbbször — fájdalommal ugyan, be kell vallanunk — idegen ház neveltjének adóztunk vagonunkkal és életünkkel; idegen szokásoknak és jogoknak lettünk kényszerített szolgái; de végre felgyult az önértet nemes szikrája, lecsapott a szabadság követelményének remboló villama s porázta a hatalmat, mely a jog-és szabadságérzetet a kényszer láncaival közzé akarta szorítani! Ily magas szeszme szellem lengette át mindazoknak keblét, kik ügyük szentségét: vérukkal pecsételték meg;

zókát, kupénk ajtaját is felnyitni rendelő. Utítársam erősen szabadkozott, de bár igyekezett is a kalauz másfelé vinni az utasokat, helyszüke miatt mi is kaptunk elég utítársat.

A véletlen épen úgy akarta, hogy uti társamhoz három, meglehetősen koros asszonyság szálljon be. Szegény fiu, e meglepetéstől annyira megijedt, hogy a dívánra kuporodott föl, s esernyőjével igyekezett öltözéke hiányosságát — be és eltakarni.

A hölgyek, — a kiknek erényességét semmi szin alatt nem vonhatjuk kétségbe, — tüstént észrevették ezt a nem szalon képes öltözetet, melyben más akkor van, mikor fektüdni megy, azonnal szörnyű lármát csaptak. A bezárt ajtón dörömbölni kezdtek, s fölök tölhető zajjal követelték az ifju kiszállítást.

Persze roppant zavar keletkezett rögtön.

A hölgyek csaknem ájloztak e skandalum miatt, és panaszt emeltek az állomás főnökénél.

Egy veres orru, pápa szemes eseh volt a főnök, a kivel hiába kívántuk ketten is megértetni a történeteket, mert fine finale, a dologból az lett, hogy utítársamnak kikellett azonnal szállnia, s miután külön kupé nem volt, időt meg nem adtak míg ruhámba átöltözött volna, szépen ottan maradt az állomás.

A vonat elrobogott nélküle, s ő tehát ott maradt, még pedig azon bejegyzett szörnyű panasszal, hogy erkölcstelenség miatt kellett leszállnia...

ily szellemtől voltak áthatva a márcziusi ifjak, kik megragadva minden pillanatot — „a percekben, évtizedeket akartak keresztül élni.”

Menjünk tehát egy kissé vissza a mult idők eseményeire, tekintsük meg annak magas szeszmejét, mert hiszem mindnyájan tudjuk azt, hogy milyen jól esik a dicsőséggel megfutott pályára visszatekinteni, mely egyedül képesít arra, hogy a fájdalmas és aggasztó jelenben — jövőnkre nézve szebb reményekkel teljék meg szívünk!

Az 1848-ki év fordultával, Európa minden államában egy, még addig ritkán hangoztatott eszme ragadta meg a sziveket. Komor felhők borogottak a nemzeti élet egén, ugyannyira, hogy egy mindent megrázkódtató vihar kitörésétől lehetett tartani: midőn — mint egy megfeszített íjból kilőtt nyívesző — egy hatalmas szózat harsogta át minden nemzetet [Európának, egy oly szó, melyben a keserű fájdalom, az elkeseredettség minden érzelmében egyesül. Ezen szózatra megszéppent a tányérnyalók és uszályhordók serege, megingott a zsarnokság trónja s összerendezte a békében merész koronás fő is. — Újjáteremtő korszak lép elő rózsaszín hajnalával, messzelejtve egyérintéssel az álmaiban tepsedő korszakot.

A küzdelem, melyre legközelebb nyílt gazdag kilátás, nem volt ugyan új és szokatlan tény történelmünkben; de bár oly sok nemes lélek esett is el a célért a tettek mezején: nemes törekvéseiket, fáradaimkait — érdemleges pályabér nem koszoruzta. — A földesuri osztály kihívó lenézéssel s gyűtő erőszakkal csavart nyűgöt jobbagya a lelkiösméretére; a szónak bátor és nyílt kimondásáért, rozsdás bilincs és penészes börtön szolgáltatott elégtételt; a magyar sajtó a legutálatosabb föltulvizsgálat szennyjében sinlett; nemzetünk külterjileg kétfelé volt szakadva; országgyűlésről mit sem tudtak s a felelős magyar kormány csak mint tündéralom, mely az ébredés útján továttnik, — tetszett föl sokak előtt. — De volt egy férfi, ki föltülemelkedve a sokak által hangoztatott gyarló és reménytelen felfogáson, föltülemelkedve a koron, melynek méhében nagy eszmék forrongottak: a nép elnyomatásának határozatos és méltó kifejezést adott. E férfi, a szabadság fenséges eszméjének fölkelet, szigorú apostola; ki mint fényes nap a csillagok táborából, — úgy tűnik ki a forradalmi eszmék bajnokai sorából! Ki nem tudná, hogy e férfi, a mindenét hazájáért s annak szabadságáért föláldozott nagy száműzött: Kossuth Lajos volt! Igén, Pozsony országgyűlés-teréből harsogta el, a születés és rangkülömbőség nélküli szabadságot, mely hatalmas szózat a négy folyam karolta hazának minden izét lelkesen rohanta át! Ő nyitá meg az alkotmány elzárta záncsát a nép előtt s a nép — „szabaddá lett kezét nem boszura, hanem a szabad polgár legdicsőbb, legszentebb kötelemének teljesítésére: a haza védelmére emelte!”

Kiváncsi voltam megtudni a később történeteket.

Talán egy hó múlva össze is jöttem volt utítársammal.

— Nos, hogyan végződött kalandja? volt első kérdésem hozzá.

— Hagyja el uram! Most már igazán tükre vagyok téve, valóban megvagyok löve.

— De hát mi történt?

— A lehető legrosszabb a mi csak lehetséges volt.

— Ugyan beszélje el?

— Szívesen. Azt ön is tudja, hogy kénytelen voltam leszállani a vonatról. Menyasszonyomnak rögtön táviratoztam lemaradásom fölül, s ök kérdést intéztek az állomásfőnökhöz, hogy mért maradtam ott? Az a kötni való (legyen könnyű fölülte — fölül) azt felelte, hogy erkölcstelenség miatt kellett leszállanom.

— Képelem, furcsa hatást tett e felelet menyasszonyára?

— Gondolja? De nagyon furcsát, a legfurcsábbat ám!

— És mi volt az?

— Mi? Az hogy rögtön vissza küldte a jegy-gyűrtmet azon izennel, hogy ilyen embernek nem lesz felesége!

— Ah!

— Nos uram, mondja meg! Hát milyen ember vagyok én? Követtem én el valami illetlent, valami erkölcstelenséget?

— Világért sem. Reményem felvi-

Kinek nem dobog fel szíve e név említésénél; kinek nem szökik arcára szégyenpir, hallva a nemzetünk élő martíryára szórt méltatlan bántalmakat?

Nem csalatkozott Kossuth! a nemzetnek zöme, s az erőteljes ifjúság — dicsőséggel felelték meg kilátásba helyezett reménynek. Nem szolgai félelemből, nem is önzésből tették a mit tettek, mert hisz itt ilyesmiről szó sem lehet — hanem mint egy önérejtő, a szolgaság gyalázatos jármától irtózó, s szívében a szabadság és egyenlőség felséges eszméitől áthatott nép követelte azt, hogy a népjog szentesítessék és ama nevezetes 12 pontban fejté ki szívének lelkeinek legfőbb vágyait, hogy „mit kíván a magyar nemzet?”

Egy kitűnő történész (Lamartine) azt mondja: „vannak oly korszakok a nemzetek történelmében, midőn a száraz galyak lehullanak az emberiség fájáról; midőn a használatlan és elévült intézmények összeomlanak, hogy új intézmények adjanak helyet, melyek megújítják a népeket, midőn az eszméket megújítják. Ily korszak volt ránk nézve az 1848-iki év; ily nap hazánkra nézve a márczius 15-ike! És ezen kornak volt fölkelet prófétája Kossuth, kinek az ajkán elleb-ben igét, tetté érlelte az akaratot és mindenek fölött a hazaszeretből kifolyó szabadságérzet.

De, nincs oly fénypont, melynek árnyoldala ne legyen, — mondja a magyar példabeszéd. A kevés nap alatt megteremtett örömet — bánat váltá föl. Mert a hatalmasodni kezdő lángot, gyalázatos irigység és ármány fullaszták meg; a békének áldástíntő nyomán erőszak és vér forrott életet, s kevés idő múlva, az örömben, győzelme sikerében ujjongó róna, déliráb helyett — vérhullámok töm-polygett. Szálgúldó ménék haruzi tombolása, ágyuk iszonyu moraja ballasztott, s az aranykalászszal ékeskedő mezőség — dicsően elvérzett honfi-hullák temetője lón!

Hazánk új alkotmányát Bécsben el-törölték; jogainkat, melyek előbb már szentesítve voltak — a kamarilla szolgálkú bérenczei támadták meg; hanem épen ezen gyalázatos erőszakoskodás vette meg alapkővét a magyar nemzet dicsőségének, melynek sugára az európai nemzetek egén, azelőtt sem volt már, csak egyszerűen elhaló fény! Igaz, hogy nemzetünk készületlen volt ez ort-támadásra, sem elegendő pénzzel, sem elég mozgósítható sereggel nem rendelkezett, — de mint villám futotta át az egész hazáján Kossuth eme felkiáltása: a haza veszélyben van! S mi történt? a szunyadozó erő új és százaszoros életre kelt; önként vitte csekély vagyonát a szegény, mint a gazdag csengő aranyát a haza oltárára; lelkesedés ágasztá minden igaz magyar kebelt; kicsiny és nagy, gyenge és erős, öreg és fiatal rohant a harcba, csak hogy megvédje hazájának szabadságát, mely ekkor még bölcsőjében rengő csecsemő volt. Haza- és szabadságszeretet iránj igaz lelkesedés lett a fővezér, mely

lágosítá és meggyőzte e fölül menyasszonyát?

— Meg, de már késő volt.

— Hogyan?

— Hát ugy történt biz az, hogy a mint a főnök választ megkapták és a jegy-gyűrtmet továbbítva lett, — menyasszonyom rögtön másnak adta kezét, szívé és a szép hozományt, s így nekem most se pénz, se feleség, — csak egy nagy bosszúság!

— Vigasztalja magát! Gombház! Lesz akadt? Lesz más!

— Ő én teszem és hiszem is azt, Csak legalább a frakkom, meg a kimondhatatlanom megkerült volna!

Eddig van utítársam szomorú története.

Tessék az olvasónak megítélni, hogy ki hát a hibás a történet szerencsétlenségében?

A lovak, a miért elragadtak? A pocsolva, a miért nem volt száraz? A szél, mely ellopta a más jogos tulajdonát, vagy mi, a miért elaludtunk? A nász népe mely épen akkor utazott? A tisztas kora hölgyek-e, a kik kiméletlenül követelték az etiquette szabályainak pontos megtartását, vagy az értetlen főnök, a vagy pedig mindenek fölött a menyasszony, ki olyan könnyen le tudott mondani völegényéről?

Itélje meg más, én bizony nem értek hozzá. — A morált pedig vonja ki mindenki — tetszése szerint. —

gyzelmetről kardokat és egész világ n undok önkény nemzet kardj csapásokat m tudult zsarnok ozeire. És csajra megszüle edes gyermek resztés volt

De vala kor is talalko finaink vállott donkép pedig ságának megő csuszó férgei talom, mely b a szétszórni, — lelkesedés tudta: éjszak lyamodott, — azonban legu rint — adja a mennyiben gával tehetell romja, egy na szere, kitömő oroszok kézjra barbár cépris töl bocstottt rencsésen más teljesedett be veszi büneinek jött reánk, ho s amit nem t ványacsorda: lás! —

Ekkor m se e rmetes romegő szivek a hont! Arulól de! — Kívül mely a keblek lett; a megköt teljesült remé álom: mint kö rén, egy pillan jät hozni vé gyar üldözött; s szabadságát széttépve heve erőszakos szen lett e föld, oly hajszálát sem a százfélv alakja

De fojtssu naszt, mert his ség örömlünet gyűnt elbukó volt, és a bitó szilárdasága fé semmüstlés ső dön már a bu reményvirágai kezdjük a kesegők tarták bo nemzetünket, inak iránt le akkor, midőn a penészes bö deinkért, nem multa való éo itt Isten szaba meket hangozt számadásra vo talom. Itt vagi hantoknál, s ink; itt vagyu itől megedzett meiben, ha vis k o r dicső na csaták bümből foga által szé ben most is a föl s karjaiba Ido gyűlt az e gyűltünk mi, k ságunknál fog hogy szent fo hogy e sokat b mi is mindann is e fogadást n nem tudhatjuk alkotmányos erély, lelkesed sult testvériség inkben: más n endettünk!!

De tudjuk gyar mindég n ben, s hazafia sohasem illeth soha felednünk szavait:

„Hazádn Légy hi Bölcsöd Mely ap

S ha ezen minden igaz m

márciusi pillanatot akartak vissza a nemzeti méltóságunkat megőrizni, hallva a nemzetünk élő maradványát: méltatlan bántalmakat?!

Nem csatlakozott Kossuth! a nemzetnek zóme, s az erőteljes ifjuság — dicsőséggel felelt meg kiltatásba helyezett reménynek. Nem szolgai félelemből, nem is önzésből tették a mit tettek, mert hisz itt ilyesmire szó sem lehet — hanem mint egy önérejtő, s szolgálat gyalázatos járműtől irtó, s szívében a szabadság és egyenlőség felséges eszméitől áthatott nép követelte azt, hogy a népjog szentesítessék és ama nevezetes 12 pontban fejté ki szívének lelkének legfőbb vágyait, hogy „mit kíván a magyar nemzet?”

Egy kitűnő történész (Lamartine) azt mondja: „Vannak oly korszakok a nemzetek történelmében, midőn a száraz gyalak lehallanak az emberiség fájáról; midőn a használatlan és elévült intézmények összeomlanak, hogy új intézményeknek adjanak helyet, melyek megújítják a népeket, midőn az eszméket megújítják. Ily korszak volt ránk nézve az 1848-iki év: ily nap hazánkra nézve a márczius 15-ike! És ezen kornak volt fölkelő prófétája Kossuth, kinek az ajkán ellobogó igé, tette érlelte az akaraterő és mindenek fölött a hazaszeretettől kifolyó szabadságszereget.

De, nincs oly fénypont, melynek arnyoldala ne legyen, — mondja a magyar példabeszéd. A kevés nap alatt megteremtett örömet — bánat váltá föl. Mert a hatalmasodni kezdő lángot, gyalázatos irigység és armány fulaszták meg; a békekérek a dicsőséget nyomán erőszak és vér forrott életet, s kevés idő múlva, az örömeink, győzelme sikereiben ujjongó róna, déliab helyett — vérhullámok át hömpölygöttek. Szálgaldó menek barozitombolása, arnyuk iszonyu moraja ballasztott, s az arnykalással ékeskedő mezőség — dicsően elvrezett honfi-hullák temetője lón!...

Hazánk új alkotmányát Bécsben elvették: jogainkat, melyek előbb már szentesítve voltak — a kamarilla szolgalelkű bérenczei támadták meg; hanem ezen gyalázatos erőszakoskodás vette meg alapkövét a magyar nemzet dicsősége, melynek sugara az európai nemzetek egén, azelőtt sem volt már, csak egyszerűen elhaló fény! Igaz, hogy nemzetünk készületlen volt ez ortmadásra, sem elegendő pénzzel, sem elég mozgósítható seraggal nem rendelkezett, — de mint villám futotta át az egész hazát Kossuth em felkiáltása: a haza vesztélyben van! S mi történt? A szunyado erő új és százaszor életre kelt; önként vitte csekély vagyonát a szegény, mint a gazdag csengő aranyát a haza oltárára; lelkészedés tagasza minden igaz magyar kebelt; kiesiny és nagy, gyenge és erős, öreg és fiatal rohant a harcba, csak hogy megvédjék hazájának szabadságát, mely ekkor még bölcsőjében rengő csecsemő volt. Haza- és szabadságszeretettől igaz lelkesedés lett a fővezér, mely

lágosítá és meggyőzte e fölül menyasszonyát?

— Meg, de már késő volt.

— Hogyan?

— Hat ugy történt biz az, hogy a mint a főnök választát megkapták és a jegygyűrűm továbbitva lett, — menyasszonyom rögtön másnak adta kezét, szívét és a szép hozományt, s így nekem most se pénz, se feleség, — csak egy nagy bosszúság!

— Vigasztalja magát! Gombház! Leszakadt? Lesz más!

— O én teszem és hiszem is azt, Csak legalább a frakkom, meg a kimondhatatlanom megkerült volna!

Eddig van utitársam szomorú története.

Tessék az olvasónak megítélni, hogy ki hát a hibás a történet szerencsétlenségében?

A lovak, a miért elragadtak? A pocsolya, a miért nem volt száraz? A szél, mely ellopta a más jogos tulajdonát, vagy mi, a miért elaludtunk? A nász népe mely épen akkor utazott? A tisztas koru bölgyek-e, a kik kíméletlenül követelték az etiquette szabályainak pontos megtartását, vagy az értetlen főnök, a vagy pedig mindenek fölött a menyasszony, ki olyan könnyen le tudott mondani völegényéről?

Itélje meg más, én bizony nem értek hozzá. — A morált pedig vonja ki majdan ki — tetszése szerint. —

győzelemről győzelemre vezette a magyar kardokat és zászlókat! S midőn már az egész világ nyugodni látszik, nyögve az undok önkény keserű jármű — a magyar nemzet kardja akkor is villogott, iszonyu csapásokat mérve a minden oldalról reá tödült zsarnok hatalom nyomorult bérenczeire. És esztájuk nem volt sikertelen: ozeire. A megaztletett az önéret és jogosság újra megaztletett az önéret és jogosság édes gyermeke, melynek avatása vérkeresztség volt a — szabadság!!

De valamint minden időben, úgy akkor is találkoztak olyanok, kik nemzetünk fiainak vallották ugyan magokat, tulajdonképp pedig a haza ellenségei, szabadságának megölői s a bibor-trón fertelmes csuszó férgei valának. S midőn azon hatalom, mely bennünket összetörni vágyott s szétszórni, mint a szél a porzemekeket — lelkesedésünk lángjait elolttani nem tudta: éjszak felhettelen zsarnokához folyamodott, — mely zsarnoki hatalomnak azonban legújabb politikai állapotok szerint — adja Isten! — közeleg végőrája; a mennyiben a „megtompult elméjű, magával tehetetlen zsarnok, ki önmagának romja, egy nagyvágyó asszonyonk játék-szere, kitűnő szalmabábjá, a minden oroszok czárja, az önkény és zsarnokság barbár képviselője volt: saját alattvalóitól bocsátott bomba által tegnapelőtt szerencsésen más életre szenderült... így teljesedett be ama mondas: a gonosz elveszi büneinek büntetését! — e hatalom jött reánk, hogy porba suttson bennünket; s amit nem tudott megtenni e vad zai-ványesord: megtette a gyalázatos árulás!

Ekkor megkondult a vész harangja, s e rémletes szavak szálgaldóztak be a romegő szívekbe: „Kütelenség fenyegeti a honi! Arulokat ápol kebelben Hunia földé! Kívül belől vész... az öröm, mely a kebleket dagasztá eltűnt, semmivé lett: a megkoszoruzott bátorság, mesésen teljesült remények, s az élővé lett aranyalom: mint könnyű sarka a sima tőttük-rén, egy pillanat alatt röpültek tova! saját honfiai vér áztatta földén lett a magyar üldözött; a békeség szelétől lengett s szabadságát fenyesede jelképező zászló széttépvve hevert az idegen nemzetiségek erőszakos szennyében! Mártírok hazája lett e föld, oly mártíroké, kiknek még hajszaát sem görbitették meg a halálnak százfélé alakja is!...

De fojtuk magunkba e keserű panaszt, mert hiszen örömtünepet, a dicsőséget örömtünepét ültük. Igaz ugyan, hogy ügynök elbukott, de bukásában is dicső volt, és a bitófa vértanúinak rendíthetetlen szilárdasága fényt derít az erőszakos megsemmisülés sötét éjszakájára. S most, midőn már a bunak és fájdalomnak helyett reményvirágai foglalták el, midőn felejteni kezdjük a keserű bántalmakat, melyek oly göka tarták borongásban magára hagyott nemzetünket, itt vagyunk, hogy vértanúinak iránt lerójuk a kegyelet adóját akkor, midőn már nem nagyon félhetünk a penészes bürtöntől igaz és nyílt beszédeinkért, nem nagyon félhetünk, hogy a multra való édes visszaemlékezésért, mely itt Isten szabad ege alatt szabad érzelmeiket hangoztató szabad szóval történik, számadásra vonand egy ellenérelmű hatalom. Itt vagyunk csendes, zöldülő sirhanatoknál, szabadságot elesett vértanúink; itt vagyunk az idők viszontagságától megdedzett bajtársaitokkal, kiknek szemében, ha viszanéznek az elmúlt nagy kór dicső napjaira, ha föltekintenek a csatakból bimbáló viharra és az idők emészítő foga által széttépett zászlóikra, szemükben most is az ifjú tűz lángja lobban föl s karjaikba a régi erő tartalma száll. Ide gyűlt az ezernyi és ezernyi nép, ide gyűltünk mi, kik a ti nagyságtoknak ifjuságunknál fogva csak fültannu lehetünk: hogy szent fogadásra nyiljanak ajkaink, hogy e sokat bántalmazott hazáért ha kell, mi is mindannyian sikra szálljunk! Kell is e fogadást tennünk honfitársak! mert nem tudhatjuk, mikor robban fel hazánk alkotmányos egysége, s ha buzgóság, erély, lelkesedés és hazaszeretettel párosult testvériség érzelme nem lobog szíveinkben: más nemzetek élő gunyjaivá lenedettünk!!

De tudjuk mindannyian, hogy a magyar mindég megálta helyét a vesztélyben, s hazafiatlansággal és léhasággal sohasem illethetett: ép azért nem szabad soha felednünk koszorús költőnk eme szavait:

„Hazádnak rendületlenül Légy hiva óh magyar! Bölcsőd és majdan sírod is Mely ápol s eltakar!”

S ha ezen igéket melyek kell, hogy minden igaz magyar kebléhez nőttek legyen — folyvást vezérfényként tekintjük, meggyőződésbe a látóki lélek eme tette hívó jóslata:

„Még jönni fog ha jönni kell Egy jobbkor, mely után Buzgó imádság epedez Százerek ajkán!”

Így telik be a nagy Széchenyi mondata: „Magyarország nem volt, hanem lesz!”

Ti pedig fölhantolt sírok kebelén szunyadozó hősök! aludjátok tovább is a béke és örök szabadság ama csendes hazájában! emlékeztet és a lábaink alatti zöld fű fonjon számotokra hervadhatlan koszorút! Honunkra pedig — melyért oly odaadólagon óntókat véretek — jöjjön el az új virulat azon korszaka, melyben a béke olajját, a szabadság, egyenlőség és testvériség galambjai hordozzák szét keletre nyugatig, a Kárpátoktól Adriáig; így lehetünk büszkéek nevünkre, így a többi nemzetek előtt és az egész világ előtt!!

Fővárosi hírek.

(Budapest) a viz egyre növekszik s az alsó rakodó partot előntötte. Nagyobb veszedelemtől azonban nem lehet tartani.

(A márczius 15-iki) ünnep alkalmával az egyetemisták díszítése a déli órákban kezdetét meg. A tere s a tere nyíló házak sok ablakában nemzeti zászló tüzetett ki, igen sok ablak alját nemzeti színű draperie fedti, számos helyütt szőnyeg terítettek ki. A gr. Károlyi-palota erkélyéről két nemzeti zászló lengett a palota ablakaitól szőnyegek voltak kiterítve. Igen szép volt az egyetemi épület díszítése. Számos nemzeti zászló lobogott az épületről; a kapuzat veres bársony kárpitozással, nemzeti színű szalagok s babérral volt díszítve. A nemzeti zenede ablakiból is számos zászló lengett. A tér díszítése igen kies benyomást tett.

UJDONSÁGOK.

* **Márczius 15 Debreczenben.** A minden évben oly lelkesedéssel megtelni szokott mártius 15-ének 33-ik évfordulóját tegnap ünnepelet meg főiskolánk ifjusága s vele együtt érezve Debreczen város lelkessélt polgársága. A megállapított program értelmében d. u. 2 órakor a különböző testületek saját zászlóik alatt, az önkényes tüzoltók trombita hangok és dobpergés között csatlakoztak a főiskola előtti tere s tanuló ifjusághoz s a már ekkor összegyűltekezett, — nagy néptömeghez.

Mint már több nap óta, úgy most is csipős szél dühöngött, a nap hol ki, hol elbujt a szél által zúzott fellegekből, de a határtalan lelkesedést tápláló, ünneplő gyülekezet mit sem törődve e kellemetlen idővel öröm ragyogó arczeal indult meg, hogy kivonulván a honvédsírokhoz, lerójja honfiai lelkének kegyelet adóját. A menet következőleg alakult meg: Elöl ment tépett, de megkoszoruzott zászlójával a 13 egyenruhás honvéd, egyenruhájába öltözve utána a főiskolai énekkar. Ezt követte a függetlenség kör szép koszorúval díszített zászlójával, a tornaegylet szintén lobogóval s végül a városi tüzoltók egyenruhában.

A hatvan-utózan végighaladva a külvárosban is nagy tömeg legalább is megkészt szereződött, s egetverő „éljen a haza! éljen Kossuth Lajos! stb.” kiáltások között vonult ki az impozáns menet a tüzoltóegylet zenekarának indulói mellett a honvédsírokhoz, hol már ekkor roppant néptömeg várakozott. Most a főisk. énekkar zenitit rá a „Hazádnak rendületlenül”, melynek még most is fülünkbe csengő, édes hangjai után Gresner Imre II. év. hittanbálatgató szavalta Petőfinek „A magyar nemzethez” cz. költeményét, mely daczára annak, hogy szavaló kissé magas hangon kezdte s így a költemény tetőpontra hágott érzelmeivel hangja többször nem volt eléggé természetes, mégis megtette a hatást s kiérdemelte a hatalmas éljenzést. Ezután a főisk. énekkar énekelte a „Talpra magyar”-t, melynek végeztével Nagy Károly esküdtfőügyelő lépett fel s emelkedett szellemű, az ifjú tűz és lelkesedés gyönyörű érzelmeitől áthatott virágos, de mégis bárki által is megérthető és szabatos hangszóval előadott emlékeztető olvasta fel folytonos éljenzés s „ugy van! helyes!” megjegyzések kíséretében.

Máltán keltette fel e beszéd a jelen volt ezek nemes érzelmeit, s máltán

hogy mindazok szívében maradandó emléket, kik azt hallották. (Lásd fentebb.) Ezután az énekkar énekel, majd a tüzoltóegylet zenekara játszott el az „Isten áldd meg a magyart” s ezzel az ünneplő a honvédsíroknál véget ért s a menet vissza indult, elhagyva a kegyelet eme helyét. Megérkezvén az emlékkertbe az oroszlanhoz, a cantus éneke után Kiss Sámuel szavalta el Kovács Gyulának „Árpád síri álma” cz. költeményét, mely megindította s lelkesedésre ragadta a szíveket. Még egy dal, a koszorúknak az oroszlanra való terése, — s az óriási közönség eloszladozott, táplálva keblében a megújított hazaszeretett, a „szabadság, egyenlőség, testvériség” elvének nemes érzelmeit és a szabadságharcra dicső folyama alatt elhullott bajnokok iránt érzett honfiai kegyeletét. Vajha ez érzelmei örökké ott lakoznának a szívekben, s vajha mindentű és mindig így égne minden magyar szívében a hazaszeretett szent tüze!

* **A 48-as honvédek által márcz. 15. alkalmából rendezett táncvizigalom** tegnap szépen sikertűl. A fesztelen mulatságnak reggel felé lett vége.

* **A helyben megjelenő „Kereskedelmi Lapok”** című heti közlöny e hó végével befejezi pályafutását.

* **Eljegyzés.** Biró József helybeli fiatal kereskedő vasnapon váltott jegyet Tóth Ferencz nagyváradi polgár szép és művelt leányával Juliskával.

* **Torna-ügy.** Van szerencsém a tornaegylet t. választmányi tagjaival tudatni, hogy az évi rendezés közgyűlése tartásának ideje april. 3-ára tüzetett ki. Fölhívom erre nézve az érdekeltek figyelmét! Debreczen 1881 márt. 15 Nagy Károly titkár.

* **Márcz. 15. Hajdu-Böszörményben** a magyar nemzet történelmében örökké kimagasló emléktű márczius 15-dikének esteiye fényesen ünnepeletett meg. A nagy vendéglő éttermében 60 személyre rendezett teríték igen kevések bizonyult a banpuetben résztvenni igyekző előkelő közönség összejövelekor. A még éjféltűn is együtt levő díszes társaságban a haza felvirágozásáért, a nemzet jobbléteért, Kossuth Lajos nagy hazánkia hozszoúletéért, a jóra való lelkes ifjúságért stb. ügyítő hatású toaszok mondtak; mártius 15-ének hajnalát hatalmas mozzár lövések köszönték! — Adjon Isten a magyarnak jó napot!!

* **Három nap óta** olyan hideg van, hogy tél közepébe is beillenék. — Ezidőjárás a mily kellemetlen, ép olyan káros is, mivel, mint halljuk, a száraz fagyok igen sok kárt tesznek az őszi vetésekben.

* **A czárért** a bécsi udvarnál 4 heti gyász rendelettet el. Megemlítjük, hogy Bécsből a magyar kormány nevében is ment részvét nyilatkozat Pétervárra.

* **Szatmári Árpád** vasnapon nagy számu közönség előtt lépett fel Aradon a „Falu rossza” baktér szerepében, s szép sikert aratott.

* **Az időjárás.** A következő napokban derengő, száraz idő várhatni, éjjeli fagyok s csendes szél mellett.

* **Ki jobbra, ki balra.** A czár elleni merénylet „maga s” körökben mély benyomást tettek. Dolgorucki hercegné e l h a g y t a Pétervárat. Az edinburghi hercegnő a merénylet hírére elájult. Milán szerb fejedelem neje szintén és komoly beteg lett. A Rómában időző Pal herceg jéttében vért hán y t. A burkusok császára pedig halálra íjedve sós könnyeket potyogtatott.

* **Lelkészsávalásztás.** Szűcs József nagy-szalontai tanár, városunk szülötte, Szűcs Mihály városgazda fia, Nagy-Harsányban lelkesedő választott.

* **Színház.** Szinpadunkon tegnap Premerar Robin tanár cz. egy felvonásos vigjátéka került színre, melyben Mándoki (Garrick) aratott megérdemelt tapsokat; e vigjátékot a „Tiz leány egy férj sem” cz. régi, kedves operette előadása követte; a szereplők közül kiemeljük Mándokinét, ki Traviatt nagy áriáját és egy olasz opera részletet énekel, s csekély hangmaradványának művészi kezelése mellett, még ma is nem csekély hatást birt előidézni. Dömjén Róza, igen tapintatosan, egy alkalmi költeményt választott ki szavalati darabul. czime „Márczius 15-ike” Garay Jánosról, mely alkalmi költemény tegnap este látott először napvilágot lapunkban; lapunk megjelenése és az előadás közti rövid időköznek tulajdonítjuk tehát, hogy e hangulatteljes költeményt nem tanulhatta be az idő rövidsége miatt kellőleg, a mi sokat levont szavalatának érdekességéből. A Foltényi Kakasfi-ja, régi alakítás, s még ma sincs egyéb hibája,

minthogy az énekrészleteket inkább be-s z é l i mint énekl. Tapsot kaptak még Nyilvai Irma (Sidi) Csátárné (Limoni) és a Litzemayer nővérek. Közönség kis számmal.

* **A szomszédból.** A nagyváradi függetlenségi párt választmányá ülést tartott, melyen tudomásra hozott, hogy dr. Berkovics Ferencz, ügyvéd, határozottan odanyilatkozott, miszerint a párt részéről a jelöltséget — magán körülményei miatt el nem fogadhatja. — A párt többsége most Bölönyi József körül sorakozik s nagy a valószínűség, hogy a párt az ő nevét írva zászlajára bocsátkozik bele a választási küzdelembe.

* **Az arviz előntötte** B. Ujjfalut, Nagyváradról a vasnapon déli vonattal több tüzóit indult el, — egyesülve a mentő-csapaattal. Csónakot s kellő számú szereket vittek magukkal, hogy megérkezésük után azonnal munkához láthassanak.

* **Kósa Ede jármi (Szatmár.)** ref. le. kész előzetést hirdet Boross Mihály nagy-károlyi ref. segédlelkész költeményeire. A tehetséges ifjú költő mellbajban szenved, s betegsége nagymérvű kiadásai fedezése czéljából bocsátja közre műveit. Melegen ajánljuk a közönség figyelmébe. A kötet ára csak 50 kr, mely egy hónap alatt Kósa Edéhez küldendő.

* **Szabad sajtó.** Miskolcraól igen különös, majdnem hihetelient irnak. Az ottani királyi ügyész magához hívatta a két helyi lap szerkesztőit és tudokra adta, hogy ezenul „felsőbb helyről érkezett utasítás folytán” meg van tiltva, közgazdasági vagy társadalmi kérdésekkel foglalkozniok vagy bármi batósági tény bíralásába bocsátkozniok. Nem vagyunk képesek ellhinni.

* **100 és 1000 frtos bankjegyek** is fognak nyomtatni ez év végével. Az 1, 5 és 50 frtos bankjegyek pedig még ez év folytán forgalomba bocsátatnak.

* **Uj lap.** — Kolozsváron „Népbátarja” című egyes tartalmu napilap indult meg.

* **Erdélyi Marietta,** a szabadkai színház kiérdemesült igazgatónöje, hogy, nem békült össze újra a közönséggel és a szini választmányal, ismét folytatja az előadásokat.

* **Tudomására jutatjuk** a t. közönségnek, hogy az általunk e lapokban ajánlott por, t. i. Dr. Pogacsnik Altal bécsi kórházi tudó orvos tudó katarth elleni kitűnő hatása pora Dr. Rotschnek E. gyógyszerárban dobozonként 60 kr-ért egész friss minőségben kapható.

— Dr. Fáy Márk orvos, sebész-tudor, szülész rendel. d. e. 8—9-ig, d. u. 2—4-ig. Különösen foglalkozik syphilis, borbetegségek és gégetükérszettel. Lakása n. hatvan-utca 1576. sz. a.

Szabó József, felelős szerkesztő s kiadótalajdonos.

Arverési hirdetés.

A vagyonbukott Tóth János és neje oszdhitelzőnek megállapod s a debreczeni tek. kir. törvényszék 3043/1881. sz. a. helybenhagyó végzése folytán közhírre tétetik, hogy a maosi pusztai, összesen 27 nyilas tanya földet, a rajtok levő épületek és ösvetással együtt a folyó évre nyilvános árverésen haszonbérbe adatnak s az árverés alólírott tömeggondnok és kiküldött bír. végrehajó közben-jöttével, f. 1881. évi márczius hó 23-dik napján d. u. 2 órakor a kir. törvényszék árverési termében fog megtartatni, a midőn is a nevezett tanyaföldet a legtöbbet ígérőnek — a tömeggondnoknál előzőleg is megtekinthető feltételek mellett — bérbeadotnak; bánatpénzül 216 forint teendő le.

Ezt követőleg ugyancsak márczius 23-án d. u. 4 órakor a nagypéterfia ut. 966. sorsz. ház udvarán 11 drb. igaz ló és 8 drb. különböző idejű szarvas marha f. g. azonnali készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek árverésen eladotai.

Mánap, az az márcz. 24-én d. e. 9-ig, órakor p-dig a nagybucoktak macsi fótanyáján levő széna és egyéb takarmány nemiek, ugy szinten egy felszékényi csösteng-ri, szinten azonnali készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek árverésen eladotai fognak.

Mely árverésekre a t. cz. közönség tisztelettel meghívatik.

Debreczen, 1881. márczius hó 15. Komlóssy Arhur ideigl. oszdhitelzőgondnok kismester-ut. 1438. sz. n. Török Péter tszékki kiküldött.

—

